

מרים קסטנבאום – פוקס

לקראת המסע לפולין שעשיתי עם אחותי מרגלית יוסיפון, בהדרכת ארגון יד ושם, ביקשו מאיתנו להכין רשימת שמות של בני המשפחה שנספו בשואה. חשבתי לתומי שברשימה של משפחתי ומשפחת בעלי אצליח לאתר 20-30 שמות, אך נדהמתי לגלות לאחר מחקר קצר, שהגעתי לאיתור של יותר מ-240 אנשים יקרים מהמשפחה שנכחדו בידי המרצחים.

עברנו רבות במסע המשמעותי הזה, קלטנו את התרבות העמוקה שהייתה בפולין לפני המלחמה ואת מחיר הדמים הרב שגבתה השואה.

כשהגענו למחנה אושוויץ- בירקנאו נכנסנו למוזיאון המוצגים המצמרר. המקום המה מבקרים והצפיפות הייתה רבה. לפתע ראיתי מזוודה ניצבת בים המזוודות. על המזוודה היה רשום שם נעוריי חנה פוקס. מי הייתה אותה ילדה? החלטתי לחקור זאת עם חזרתי ארצה ונברתי רבות באינטרנט בשורשי משפחתי ומשפחת חנה פוקס בעלת המזוודה. ערכתי מסע בזמן, במקום ובשאלות קיומיות הנוגעות לקום המדינה. הרגשתי שכל יהודי צריך לעשות מסע זה.

חשתי שאני עורכת מסע לנשמתי שלי, לנשמת הוריי שנולדו בפולין, אבי שלמה יעקב פוקס ז"ל נולד בצ'נסטוחובה ואימי מרים קסטנבאום פוקס ז"ל שנולדה בדרוהוביץ.

אימי מרים הייתה הצעירה במשפחתה, היו לה ארבעה אחים ושלוש אחיות. בתמונה זו היא מצולמת עם אחיה אברהם אהרון קסטנבאום ז"ל ושתי אחיותיה ציפורה ז"ל ומינה ז"ל.

אחיה אברהם אהרון קסטנבאום ז"ל היה לימים ממייסדי הפועל המזרחי וממקימי ההתיישבות הדתית בארץ. בזכותו אימי מרים קיבלה אישור עליה לארץ בשנת 1934 ובכך ניצלו שניהם מהשואה. מרים הצעירה הייתה חברת תנועת השומר הצעיר בדרוהוביץ וסיפורה לנו עד כמה סבלו היהודים מהאנטישמיות של הגויים בדרוהוביץ. כשהצעתי לה לערוך מסע שורשים סירבה בתוקף רב, עקב היחס המשפיל של שכניהם בעיירה.

אמא של בעלי, יהודית גרטל ז"ל, שהתה במחנה בירקנאו. ראיתי את המקומות עליהם סיפרה כאשר הסכימה לחלוק עם נכדיה מקצת מסיפורי הזוועה שעברו עליה בשואה. ניצבתי על יד עמודי התלייה של הבנות שעבדו עימה בבית החרושת וניתלו על העמודים הללו לאחר שהבריחו קצת אבקת שריפה מבית החרושת.

ראיתי אותה בעיני רוחי ניצבת שם ורואה בקור המקפיא את חברותיה בדרך האחרונה.

בביתן האחרון, בטרם עזבנו, הדלקנו נרות נשמה והקראנו את שמות הנספים. הרשימה הייתה ארוכה מאד והדמעות זלגו מעיניי וטשטשו את השמות.

עם חזרתי ארצה החלטתי להנציחם על ידי יצירת העץ המשפחתי של משפחות קסטנבאום, קימלהיים ומאיר, כמופיע בקישור.